

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ**

Андрюшина Л.Л., Каковкіна О.А.

**Опорні схеми до практичних занять з розділу
«Школознавство»**

Для студентів денної форми навчання

Дніпропетровськ 2015

Андрюшина Л.Л. Опорні схеми до практичних занять з розділу «Школознавство» / Л.Л. Андрюшина, О.А. Каковкіна. – Дніпропетровськ, 2015. – 18 с.

АНОТАЦІЯ:

Методичні рекомендації пропонують опорні схеми з розділу «Школознавство» відповідно до робочої програми з дисципліни «Педагогіка» та питання для самоперевірки. Для студентів денного факультету інституту фізичної культури і спорту, які вивчають курс педагогіки.

Автори:

Андрюшина Л.Л. – завідувача кафедрою педагогіки і психології ДДіФКіС, кандидат біологічних наук, професор;

Каковкіна О.А. – доцент кафедри педагогіки і психології ДДіФКіС, кандидат наук з фізичного виховання і спорту.

Рецензент:

Долбишева Н.Г. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, декан факультету ОПС ДДіФКіС;

Кожедуб Т.Г. – доцент кафедри педагогіки і психології ДДіФКіС, кандидат наук з фізичного виховання;

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки і психології ДДіФКіС, протокол № 4 від 12 жовтня 2015 р.

Затверджено на засіданні науково-методичної ради ДДіФКіС, протокол № 1 від 27 жовтня 2015 р.

© Л.Л. Андрюшина, О.А. Каковкіна, 2015

© Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Зміст

1. Наукові основи внутрішкільного управління.....	5
2. Функції управління та функції керівників школи.....	7
3. Організація внутрішкільного контролю.....	9
4. Методична робота в школі.....	12
5. Атестація вчителів.....	16
6. Питання до модульного контролю з розділу «Школознавство».....	18

Вступ

Підготовка вчителя-вихователя, як ніколи раніше, вимагає формування у кожного професіонального педагога як особистості. Якщо раніше основна діяльність учителя зосереджувалася на виконанні освітньої функції, то в умовах інформаційного буму, появи нових джерел інформації акценти учительської діяльності зміщуються у бік організаційних і виховних функцій. Тому мають змінюватися підходи до системи підготовки учительських кадрів нової формації. Процес складний і тривалий і вчитись йому доводиться усе життя. Та все ж основи, фундамент діяльності педагога мають бути закладені у роки навчання в педагогічному освітньому закладі й передусім у процесі вивчення педагогічних дисциплін.

З метою надання допомоги майбутнім педагогам у самостійній роботі над засвоєнням курсу педагогіки, а саме розділу «Школознавство», в даних методичних рекомендаціях подано стислий зміст усіх його тем. До кожної теми подаються запитання, над якими студенти можуть працювати самостійно.

Школознавство

Опорна схема №1. Наукові основи внутрішкільного управління

Школознавство	це галузь педагогічної науки, що має своєю метою дослідження змісту і методів управління шкільною справою, розкриття особливостей системи керівництва школою, організації її роботи.
Управління	– діяльність, що забезпечує планомірний і цілеспрямований вплив на об'єкт управління.
Принципи управління	– це вихідне положення, якого дотримуються в управлінні СНО.
До принципів СНО належать:	а) принцип науковості (опора на положення педагогіки, психології та інші науки про навчання, виховання і освіту); б) принципи демократизації (розвиток колегіальності в роботі, підзвітність керівництва трудовому колективу, конкурсній відбір керівних кадрів) ; в) принцип участі громадськості (створення різноманітних комісій, які сприяють роботі школи); г) принцип гуманітаризації (створення гуманних стосунків у дитячому і педагогічному колективах); г) принцип компетентності (знання справи); д) принцип оптимізації (раціональне використання засобів і одержання найкращих результатів); е) принцип об'єктивності і повноти інформації; є) принцип правильного добору і використання кадрів; ж) принцип ініціативи і активності; з) принцип державотворення.
Органами державного управління освітою в Україні є:	Міністерство освіти і науки України; Міністерства і відомства України, які мають навчально-виховні заклади; Вища атестаційна комісія України; відділи(управління) освіти місцевих державних адміністрацій.
Центральні органи державного управління освітою:	беруть участь у виробленні та втіленні у життя державної політики в галузі освіти, професійної підготовки кадрів, у визначенні перспектив та напрямків розвитку освіти, вимог до її змісту, рівня обсягу, нормативів матеріально-технічного, фінансового забезпечення навчально-виховних закладів і здійснюють координаційні, науково-методичні, контрольні функції та державне інспектування, забезпечують зв'язки з іншими державами, організовують впровадження в практику досягнень науки і попереднього досвіду; проводять атестацію та акредитацію навчально-виховних закладів.

Місцеві органи влади:	<ul style="list-style-type: none"> - фінансують навчальні заклади; - визначають їх межу, - беруть під соціальний захист працівників цих закладів і дітей; - ведуть облік дітей шкільного віку і контроль щодо їх навчання до 15 років; - встановлюють опіку над дітьми без батьків.
Органами громадського самоврядування в системі освіти є :	<ul style="list-style-type: none"> - загальні збори (конференція) колективу, - рада навчально-виховального закладу; - районна, міська, обласна конференції працівників освіти; - районна, міська ради з питань народної освіти; - республіканський збір працівників освіти.
Зміст діяльності самоврядування:	<ul style="list-style-type: none"> - самостійне планування роботи, - вирішення питань навчально-виховної; наукової, методичної, фінансово-господарської ,виробничо-комерційної діяльності; - участь у формуванні планів прийому учнів, студентів, слухачів з урахуванням державного замовлення та замовлень місцевого значення; - визначення змісту шкільного комплексу освіти, форм і методів навчання; - прийняття на роботу педагогічних і інших працівників; - здійснення громадського контролю за організацією харчування у навчально-виховних закладах.
Інспектування навчально-виховних закладів:	<ul style="list-style-type: none"> - здійснення загальної середньої освіти молоді; - організаційна робота школи; - розстановка і використання педагогічних кадрів; - стан внутрішнього керівництва, - методична робота; - система праці вчителів, уроки та інші форми організації навчання; - виховна робота, зокрема, трудове виховання і навчання у школі; - діяльність учнівського самоврядування; - позакласна та позашкільна робота з учнями; - зв'язок школи з сім'єю і громадськістю; - навчально-матеріальна база школи; - виконання планових бюджетних витрат; - облік роботи і звітність школи; - адміністративно-господарська діяльність.
Види інспектування:	<p>1. фронтальне - передбачає перевірку всіх сторін діяльності школи, оцінювання роботи педагогічного колективу, з'ясування передумов успіхів і причин</p>

	<p>недоліків у діяльності вчителів; ,</p> <p>2. вибіркоче - має на меті перевірку окремих ділянок роботи школи. До нього вдаються за потреби вивчення важливих конкретних питань, або тих, що незадовільно вирішуються; ,</p> <p>3. тематичне - спрямоване на поглиблене вивчення, вирішення важливої проблеми певною групою шкіл.,</p> <p>4. комплексне.</p>
--	---

Питання для самоперевірки.

1. Що таке школознавство?
2. На яких принципах ґрунтується керівництво закладами освіти?
3. Яка структура управління закладами освіти в Україні?
4. У чому особливості управління загальноосвітніми навчально-виховними закладами? . Охарактеризуйте основні принципи управління освітою.
5. Обґрунтуйте взаємозв'язок між принципами управління освітою.
6. Охарактеризуйте особливості діяльності різних ланок структури управління освітою і розкрийте зміст їх управлінської діяльності.
7. Якими повноваженнями наділені загальні збори загальноосвітнього навчально-виховного закладу?
8. Які повноваження має рада загальноосвітнього навчально-виховного закладу?
9. Обґрунтуйте принципи управління сучасною школою.
10. У чому полягає взаємозв'язок органів державного управління освітою в Україні?
11. Проаналізуйте структуру місцевого Управління освітою та наукою.
12. Доведіть доцільність інспектування загальноосвітнього закладу.
13. У чому полягає сутність кожного з видів шкільного інспектування?

Опорна схема №2. Функції управління та функції керівників школи.

Функції директора школи:	<ul style="list-style-type: none"> - персонально відповідає перед державою за всю діяльність школи, - за організацію і якість навчально-виховної роботи з учнями, - виховну спрямованість навчального процесу, - якість знань і поведінку школярів, їх профорієнтацію і трудову підготовку, - зміцнення здоров'я і фізичний розвиток; - фінансово-господарський стан і техніку безпеки в школі.
Функції заступника директора	- організовує і контролює хід процесу навчання школярів;

навчальної роботи:	<ul style="list-style-type: none"> - їх загальноосвітню і трудову підготовку, всебічний розвиток і поведінку; - виконання навчальних планів і програм; - якість знань, умінь і навичок учнів; - керівництво методичною роботою з учителями школи.
Функції заступника директора з виховної роботи:	<ul style="list-style-type: none"> - організовує позакласну виховну роботу і дозвілля учнів; - надає необхідну допомогу класним керівникам, вихователям та іншим працівникам школи, що залучаються до проведення виховної роботи з учнями.
Функції помічника директора по господарській частині:	<ul style="list-style-type: none"> – відповідає за збереження шкільних будов і майна; – матеріальне забезпечення навчального процесу; – санітарний стан школи, протипожежну охорону, правильну організацію роботи обслуговуючого персоналу.
Під час планування роботи школи на навчальний рік необхідно дотримуватися таких принципів:	<p>науковість, що передбачає систему науково-обґрунтованих завдань, змісту, методів, форм і засобів; реальності і оптимальності заходів, які можна виконати і які забезпечували б рівномірний ритм роботи школи протягом року;</p> <p>соціальна детермінація, що передбачає формування в учнів необхідних суспільству моральних, правових, естетичних інших якостей.</p>
Річний план охоплює такі розділи:	<ol style="list-style-type: none"> 1. аналіз роботи школи за попередній навчальний рік; 2. завдання школи на новий навчальний рік; 3. здійснення загальної середньої освіти і підвищення якості навчально-виховного процесу; 4. позакласна і позашкільна виховна робота з учнями; 5. спільна робота школи, сім'ї і громадськості; 6. робота педагогічної ради школи; 7. методична робота, школи, 8. підвищення кваліфікації та атестація учителів; 9. втілення досягнень науки та передового досвіду; 10. управління школою і внутрішній контроль; 11. організаційно-господарська робота і зміцнення навчально-матеріальної бази школи.
Поточне планування охоплює:	<p>плани роботи вчителів (тематичні поурочні), класних керівників (на чверть або півріччя), директора школи і його ступників (на тиждень), учнівських гуртків та організацій, розкладу навчальних, позакласних занять та заходів.</p>
Етапи організації перевірки стану	<ol style="list-style-type: none"> 1. визначення мети контролю; 2. складання плану перевірки;

будь-якого з питань навчального процесу:	3. вибір форм і методів контролю; 4. констатування фактичного стану справ; 5. об'єктивна оцінка цього стану; 6. висновки, які випливають з оцінки; 7. пропозиції з вдосконалення навчально-виховного процесу або усунення недоліків; 8. визначення термінів усунення недоліків і, якщо потрібно повторний контроль за виконанням пропозицій.
--	---

Питання для самоперевірки

1. Які функції директора загальноосвітнього навчально-виховного закладу?
2. Які функції заступника директора з виховної роботи?
3. Проаналізуйте спостереження і враження власних шкільних років і зробіть висновок: що створювало авторитет керівництву школи, яке користувалось повагою серед учнів.
4. Які функції помічника директора по господарській частині?
5. Дайте порівняльну характеристику діяльності директора, заступника директора школи з навчальної роботи і заступника директора з виховної роботи.
6. Які особливості управління і керівництва в різних навчально-виховних закладах (гімназіях, ліцеях, ПТУ)?
7. Які саме розділи охоплює поточне планування?
8. Яких принципів необхідно дотримуватися під час планування роботи школи на навчальний?
9. Які саме розділи охоплює річний план?
10. Назвіть етапи організації перевірки стану будь-якого з питань навчального процесу.
11. Які функції заступника директора з навчальної роботи?
12. Дайте порівняльну характеристику діяльності заступника директора школи з навчальної роботи і заступника директора з виховної роботи.

Опорна схема №3. Організація внутрішкільного контролю.

Внутрішкільний контроль -	систематична, цілеспрямована перевірка роботи вчителя адміністрацією школи роботи педагогічного колективу, окремого вчителя.
Контроль навчально-виховного процесу керівниками школи:	розподіл сфер контролю між керівниками школи; види контролю; методи контролю; гласність результатів контролю; контроль і допомога вчителям.

<p>Види внутрішкільного контролю:</p>	<p>а) класно-узагальнюючий: рівень знань і вихованості учнів якогось класу, якість і методи викладання в класі, якість роботи класного керівника, виконання батьківських обов'язків у вихованні дітей;</p> <p>б) фронтальний: стан викладання окремих предметів в усіх або окремих класах, стан роботи класних керівників у всіх або окремих класах;</p> <p>в) тематичний: робота всього колективу над якоюсь проблемою, рівень знань і вмінь учнів з якоїсь теми або предмета, стан роботи класних керівників у якомусь напрямку і т.п.;</p> <p>г) персональний: продуктивність викладацької діяльності, методичний рівень учителя в цілому або якоїсь сторони його діяльності;</p> <p>г) оглядовий: стан шкільної документації, стан трудової дисципліни, стан навчального обладнання.</p>
<p>Методи внутрішкільного контролю:</p>	<p>а) спостереження: відвідування уроків, позакласних заходів з наступним обговоренням;</p> <p>б) перевірка документації: робота з класними журналами, щоденниками учнів, планами уроків, особовими справами учнів і т.п.;</p> <p>в) опитування: 1) усне: невимушена або цілеспрямована бесіда за спеціально підготовленою програмою; 2) письмове – контрольна робота.</p> <p>г) тестування: метод психологічної діагностики для вимірювання індивідуальних відмінностей;</p> <p>д) ретроспективний розбір: оцінка діяльності школи випускниками минулих років, викладачами вищих навчальних закладів на основі аналізу вступних іспитів і т.п.</p>
<p>За ознакою логічної послідовності внутрішкільний контроль може бути:</p>	<p>1. попередній, 2. проміжний, 3. підсумковий, 4. епізодичний, 5. періодичний.</p>
<p>Зміст внутрішнього контролю основних видів діяльності:</p>	<p>а) навчальний процес: виконання навчальних програм, рівень знань і навичок учнів, продуктивність праці вчителя;</p> <p>б) виховний процес: рівень вихованості учнів, якість роботи класних керівників, участь батьків у виховному процесі;</p> <p>в) методична робота: методичний рівень кожного вчителя, методичний рівень кожного класного керівника, підвищення кваліфікації вчителів;</p> <p>г) наукова і експериментальна діяльність: відповідність</p>

	<p>цієї діяльності концепції розвитку школи, ступінь наукової обґрунтованості нововведень, рівень наукової освіченості педагогів, науково-дослідницька робота учнів;</p> <p>г) психологічний стан: ступінь психологічного комфорту учнів, учителів, психологічна підготовленість колективу до вирішення певної проблеми;</p> <p>д) забезпечення навчально-виховного процесу необхідними умовами: охорона праці, санітарно-гігієнічний стан, забезпеченість навчально-технічним обладнанням.</p>
<p>Форми внутрішнього контролю:</p>	<p>а) колективна форма: до контролю залучаються всі ступені управління: адміністрація, керівники кафедр, досвідчені вчителі, учні, батьки;</p> <p>б) взаємоконтроль: до контролю залучаються керівники кафедр, досвідчені вчителі і класні керівники через наставництво, взаємовідвідування навчальних занять і виховних заходів;</p> <p>в) самоконтроль: делегується найбільш досвідченими учителям і класним керівникам з обов'язковою періодичною звітністю за пропонованими схемами;</p> <p>г) адміністративний плановий контроль: здійснюється директором, його заступниками, керівниками кафедр у відповідності з планом внутрішнього контролю;</p> <p>д) адміністративний регулюючий (позаплановий) контроль: здійснюється директором і його заступниками при появі непередбачених планом проблем.</p>

Питання для самоперевірки

1. Охарактеризуйте види внутрішнього контролю.
2. Від чого залежить ефективність існуючих форм внутрішнього контролю?
3. Розкрийте зміст внутрішнього контролю основних видів діяльності.
4. Охарактеризуйте методи внутрішнього контролю.
5. Доведіть необхідність планування роботи школи (вчителів, класних керівників, директора).
6. Проаналізуйте зміст річного плану роботи школи, де Ви проходите практику.
7. Охарактеризуйте форми внутрішнього контролю.
8. Поясніть види внутрішнього контролю.
9. Охарактеризуйте види, форми і методи внутрішнього контролю.

10. Обґрунтуйте існуючі методи внутрішкільного контролю.
11. Чим зумовлена атестація робочих місць працівників освіти?

Опорна схема №4. Методична робота в школі.

Роль методичної роботи в школі:	<ol style="list-style-type: none"> 1. спонукає кожного вчителя до роботи над вдосконаленням свого фахового рівня; 2. сприяє взаємному збагаченню членів педагогічного колективу педагогічними знахідками; 3. дає можливість молодим учителям вчитися педагогічній майстерності у старших і більш досвідчених колег: забезпечує підтримання у педагогічному колективі духу творчості, прагнення до пошуку.
Функції методичної роботи в школі:	<ol style="list-style-type: none"> а) функція планування — важливий підготовчий етап методичної роботи, який полягає у визначенні системи заходів, що забезпечать досягнення найкращих результатів; б) організаційна функція виявляється в діяльності, пов'язаній з удосконаленням структури методичної роботи, змісту діяльності різних її складових; в) прогностична функція вимагає визначення знань та умінь, необхідних педагогам у майбутньому; д) відновлювальна функція (відновлення частково забутих учителями знань після закінчення пед. навчального закладу); є) корегуюча функція (виправлення в діяльності педагогів недоліків, пов'язаних з використанням застарілих методик, що не відповідають вимогам сучасності); є) пропагандистська функція (впровадження у практику досягнень науки, передового педагогічного досвіду); ж) контрольно-інформаційна функція полягає в утворенні і підтримці стабільного зворотного зв'язку, в оцінці відповідності наслідків методичної роботи плановим завданням та нормативним вимогам.
Завдання методичної роботи:	<ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення наукового рівня вчителя, 2. підготовка вчителя до засвоєння ним змісту нових програм і технологій їх реалізації; 3. постійне ознайомлення з досягненнями психолого-педагогічних дисциплін і методик викладання; 4. вивчення і втілення у шкільну практику передового педагогічного досвіду, 5. творче виконання перевірених рекомендацій:

	<p>збагачення новими, прогресивними і досконалими методами і засобами навчання;</p> <p>7. постійне вдосконалення навичок самоосвітньої роботи вчителя;</p> <p>8. надання йому кваліфікаційної допомоги як у питаннях теорії, так і в практичній діяльності;</p> <p>9. у підвищенні результативності його педагогічної праці.</p>
Зміст методичної роботи:	<p>◆ поглиблення філософсько-педагогічних знань, які спрямовані на відродження і розвиток національної освіти в Україні, вивчення педагогічної теорії і методики навчання і виховання, психології, етики, естетики, поглиблення науково-теоретичної підготовки з предмету і методики його викладання з урахуванням вимог Закону "Про мови" в Україні;</p> <p>◆ вивчення діалектики і принципів розвитку української національної школи. Збагачення педагогічних кадрів надбаннями української педагогіки, науки, культури. Вивчення теорії і досягнень науки з питань викладання предметів, володіння сучасними науковими методами. Глибоке вивчення і практична реалізація оновлених програм і підручників, розуміння їх особливостей і виконання з позиції формування національної школи;</p> <p>◆ освоєння методики викладання додаткових предметів. Випереджаючий розгляд питань методики вивчення складних розділів навчальних програм з демонструванням відкритих уроків, застосуванням наочних посібників, ТЗН, дидактичних матеріалів;</p> <p>◆ освоєння і практичне застосування теоретичних положень загальної дидактики, методики і принципів активізації навчальної діяльності учнів і формування у них наукового світогляду, виходячи з вимог етнопедagogіки;</p> <p>◆ систематичне інформування про нові методичні рекомендації, публікації з змісту і методики навчально-виховної роботи, глибоке вивчення відповідних державних нормативних документів;</p> <p>◆ впровадження досягнень етнопедagogіки, психології і окремих методик та педагогічного досвіду, особливу увагу звертаючи на впровадження в діяльність педагогічних колективів зразків національної культури і традицій.</p>
Форми методичної роботи в школі.	<p>Індивідуальна самоосвіта: систематичне вивчення політичної, психолого-педагогічної, наукової</p>

	літератури, безпосередня участь у роботі шкільних, міжшкільних та районних методичних об'єднань, семінарів, конференцій, педагогічних читань; розробка окремих проблем, пов'язаних з удосконаленням навчально-виховної роботи; проведення експериментальних досліджень; підготовка доповідей, виступів по радіо, телебаченню і т.п., огляд і реферування педагогічних та методичних журналів, збірників та ін.
Вимоги до організації самоосвіти педагогів:	а) зв'язок самоосвіти з практичною діяльністю педагога; б) систематичність і послідовність; в) багатоплановий (комплексний) підхід до організації вивчення обраної теми з самоосвіти; г) індивідуальний характер; г) гласність і наочність результатів самоосвіти в педагогічному колективі, районі; д) створення в школі умов для звертання педагогів до нових досягнень науки і передового педагогічного досвіду.
Групові та масові форми методичної роботи:	відкриті уроки, взаємовідвідування, предметні комісії та ін.
Відкриті уроки.	Мета – підвищення майстерності всіх учителів. Завдання: втілення в практику всіх учителів передового педагогічного досвіду і результатів досліджень педагогічної науки, спрямованих на вирішення поставлених перед національною школою завдань.
Вимоги до аналізу і обговорення відкритих уроків:	а) цілеспрямованість обговорення; б) науковість аналізу; в) принциповість, поєднана з доброзичливістю під час висловлення критичних зауважень; г) поєднання аналізу уроку з висновками і практичними рекомендаціями; г) підбиття підсумків відкритого уроку кваліфікованими спеціалістами.
Взаємовідвідування.	Якщо молодий і недосвідчений вчитель відвідає урок, який проводить старший колега, то він може збагатити свій методичний багаж. Якщо ж досвідчений педагог відвідає урок у менш досвідченого колеги, то зможе порадити йому, яким чином вдосконалити той чи інший момент уроку. Не виключена можливість, що й досвідчений педагог

	візьме щось корисне для себе у молодшого колеги. Таким чином, взаємовідвідування завжди приносить користь педагогам.
Зміст роботи предметних комісій:	<ul style="list-style-type: none"> • заслуховування і обговорення з найбільш актуальних питань навчання і виховання; • огляд новітньої фахової літератури: • обговорення книг, статей з журналів і газет на актуальні теми; • організація взаємовідвідування уроків; • проведення і обговорення відкритих уроків: виготовлення наочності, застосування технічних засобів навчання; • організація консультацій для молодих учителів, заслуховування звітів учителів про виконання індивідуальних планів самоосвіти.

Питання для самоперевірки

1. Розкрийте роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної майстерності вчителя.
2. Охарактеризуйте основні напрями методичної роботи в сучасній школі та зв'язки між ними.
3. Розкрийте зміст основних форм методичної роботи в школі та зв'язки між ними.
4. Складіть орієнтовний план роботи методичного об'єднання з вашої спеціальності, попередньо ознайомившись з роботою такого об'єднання в школі.
5. Підготуйте план професійного самовдосконалення своєї особистості. Обґрунтуйте його.
6. Складіть орієнтовний план роботи методичного об'єднання з Вашої спеціальності, попередньо ознайомившись з роботою такого об'єднання в школі.
7. Проаналізуйте можливі зв'язки між різними формами методичної роботи в школі.
8. Складіть план з професійного самовдосконалення своєї методичної роботи.
9. Підготуйтеся до розповіді про досвід передового вчителя-методиста.
10. Продумайте режисуру виступу мікрогрупи: план розповіді, демонстрація фрагмента уроку за методикою вчителя, ілюстрації до розповіді, прийоми активізації уваги аудиторії під час захисту досвіду.
11. У чому полягає доцільність існування методичної ради школи?

Опорна схема №5. Атестація вчителів.

Атестація педагогічних працівників	– це визначення їхньої відповідності займаній посаді, рівню кваліфікації, залежно від якого та стажу педагогічної роботи їм встановлюються категорія та відповідний посадовий оклад (ставка заробітної плати) у межах схеми посадових окладів.
Атестація ґрунтується на наступних принципах:	<ul style="list-style-type: none"> • демократизму; • загальності; • всебічності; • систематичності; • колегіальності; • доступності та гласності; • безперервної освіти і самовдосконалення; • морального і матеріального заохочення.
Атестація здійснюється на основі:	<ul style="list-style-type: none"> • комплексної оцінки рівня кваліфікації педагогічної майстерності, • результатів їхньої педагогічної діяльності шляхом проведення контрольних робіт; • "зрізів знань учнів"; • тестування; • відвідування уроків, позакласних заходів; • здійснення аналізу освітнього процесу в загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладах з урахуванням думки батьків, учнів та вихованців.
Атестаційна комісія створюється у складі:	голови (керівника навчального закладу, органу управління освітою), його заступника, секретаря, членів комісії (заступника керівника навчального закладу, представника органу управління освітою, методичної служби, члена профспілкового комітету навчального закладу або члена виробничого профспілкового органу відповідного рівня в районній, міській або обласній атестаційних комісіях, фахових асоціаціях, голів методичних об'єднань, найбільш кваліфікованих і авторитетних педагогів, членів органів громадського самоврядування в системі освіти).

<p>Атестації на відповідність посаді з установами однієї з кваліфікаційних категорій підлягають педагогічні працівники з вищою освітою, а саме:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вчителі та викладачі всіх спеціальностей, • вчителі-дефектологи, • вихователі, вихователі-методисти, • логопеди, завідувачі логопедичними пунктами; • методисти; • музичні та художні керівники, • інструктори з фізичної культури, • соціальні педагоги, практичні психологи дошкільних, загальноосвітніх, професійних, позашкільних навчальних закладів, інтернатів при школах, шкіл-інтернатів різних типів, загальноосвітніх шкіл соціальної реабілітації та інші працівники освіти.
---	---

Питання для самоперевірки

1. Охарактеризуйте на основі чого здійснюється атестація.
2. Розкрийте та охарактеризуйте поняття атестація вчителів.
3. На яких принципах ґрунтується атестація?
4. Які педагогічні працівники з вищою освітою підлягають атестації на відповідність посаді з установами однієї з кваліфікаційних категорій?
5. Розкрийте склад атестаційної комісії.

Література:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Видавничий центр "Академія", 2001. - 576 с.
2. Галузяк В М Педагогіка: учеб пособие / В М Галузяк, М І Сметанский, В І Шахов - М.: Виноблдрукарня, 2000 - 200 с
3. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів (Рукопис). - Чернігів, 2002. - 528 с.
4. Педагогіка: Учебное пособие для студентов пед. ин-тов / Ю.К. Бабанский, В.А. Слостенин, Н.А. Сорокин и др.; Под ред. Ю.К. Бабанского. - 2-е изд., доп. и перераб. - М.: Просвещение, 1988.-479 с.
5. Савченко ОЛ Дидактика начальной школы: Учебник для студентов педагогических факультетов - М.: Абрис, 1997 - 416 с / Трансформация гуманитарного образования в Украине
6. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. — К.: Видавничий центр "Академія", 2000. - 554 с. (Альма-матер).

Питання до модульного контролю з розділу «Школознавство»

1. Дайте поняття «Школознавство».
2. Що таке «Управління школи».
3. Назвіть принципи управління системи народної освіти.
4. Назвіть органи державного управління освітою в Україні.
5. Назвіть органи громадського самоврядування в системі освіти.
6. Охарактеризуйте зміст діяльності самоврядування.
7. Що собою представляє інспектування навчально-виховних закладів.
8. Які бувають види інспектування.
9. Назвіть функції директора школи.
10. Назвіть функції заступника директора з навчальної роботи.
11. Назвіть функції заступника директора з виховної роботи.
12. Назвіть функції помічника директора по господарській частині.
13. Які проблеми вирішує рада школи?
14. Які питання розглядає педагогічна рада?
15. Яких принципів необхідно дотримуватись під час планування роботи школи на навчальний рік?
16. Який зміст повинен передбачати перспективний план розвитку школи?
17. Які розділи охоплює річний план роботи школи?
18. Які розділи охоплює поточне планування?
19. З яких етапів складається організація перевірки стану будь-якого з питань навчального процесу?
20. Які вимоги ставляться до внутрішнього контролю?
21. З чого складається контроль навчально-виховного процесу керівниками школи?
22. Назвіть види внутрішкільного контролю.
23. Назвіть методи внутрішкільного контролю.
24. За ознакою логічної послідовності яким може бути внутрішкільний контроль?
25. Назвіть зміст внутрішкільного контролю основних видів діяльності.
26. Які бувають форми внутрішкільного контролю?
27. Розкрийте поняття «методична робота в школі».
28. Назвіть функції методичної роботи в школі.
29. Назвіть завдання методичної роботи в школі.
30. В чому полягає зміст методичної роботи в школі?
31. Що собою представляє індивідуальна самоосвіта в школі?
32. Які існують вимоги до організації самоосвіти педагогів?
33. Які існують групові та масові форми методичної роботи?
34. Дайте поняття «відкриті уроки».
35. Назвіть вимоги до аналізу і обговорення відкритих уроків.
36. Охарактеризуйте поняття «взаємовідвідування».
37. Назвіть зміст роботи предметних комісій.